

Raport z konsultacji społecznych w ramach strategii

ds. osób w kryzysie bezdomności w Łodzi na lata 2023 - 2030

Podsumowanie konsultacji:

Konsultacje społeczne dot. Strategii rozwiązania problemu bezdomności w Łodzi na lata 2023 – 2030 zostały przeprowadzone na podstawie zarządzenia Nr 2032/2023 Prezydenta Miasta Łodzi z dnia 8 września 2023 r. Termin konsultacji wyznaczono na okres od dnia 15 września 2023 r. do dnia 29 września 2023 r. Zapewniono dwie formy kontaktu z mieszkańcami miasta, celem uzgodnienia ostatecznej wersji Polityki, tj.:

1. protokołowane publiczne spotkanie konsultacyjne z mieszkańcami umożliwiające wymianę propozycji i opinii, które odbyło się w dniu 21 września 2023 r. w godzinach 17.15-19.00 w Sali Warsztatowej w Fabryce Aktywności Miejskiej przy ul. Tuwima 10 w Łodzi,
2. zbieranie propozycji i opinii na piśmie, w tym drogą elektroniczną (z wykorzystaniem formularza konsultacyjnego, którego wzór stanowił załącznik Nr 2 do ogłoszenia) w terminie od dnia 15 września 2023 r. do dnia 29 września 2023 r.

Niniejszy raport stanowi podsumowanie procesu konsultacyjnego. Konsultowany projekt Strategii Rozwiązywania Problemu Bezdomności dla Łodzi na lata 2023-2030 zawiera diagnozę problemów, jakie napotykają praktycy - profesjonalści podczas wspierania osób przeżywających kryzys, a przede wszystkim osoby doświadczające bezdomności. W dokumencie poddanym konsultacjom społecznym zawarto szereg propozycji działań, które stanowią spójny, kompleksowy pomysł pozwalający na realne i trwałe wyjście z bezdomności. Celem konsultacji było zebranie opinii mieszkańców Miasta, pracowników instytucji pomocowych (szczególnie tych niezaangażowanych w proces tworzenia dokumentu) oraz adresatów ich działań na temat rozwiązań proponowanych w projekcie Strategii Rozwiązywania Problemu Bezdomności.

Zgłoszone w trakcie konsultacji uwagi zostały przeanalizowane przez członków Rady ds. Rozwiązywania Problemu Bezdomności, odpowiedzialnych za stworzenie Strategii. Przedstawiono je w tabeli znajdującej się poniżej wraz z odniesieniami do każdej ze zgłoszonych uwag. Uwagi uznane za zasadne będą skutkować wniesieniem zmian do projektu uchwały kierowanego do radnych Rady Miejskiej w Łodzi.

Protokół ze spotkania konsultacyjnego z dn. 21.09.2023 r.

Data i miejsce spotkania: 21.09.2023 r., Fabryka Aktywności Miejskiej, ul. Tuwima 10

Godziny spotkania: 17.15 – 19.00

Liczba uczestniczek i uczestników spotkania: 25 (mieszkańcy miasta Łodzi w tym osoby doświadczające bezdomności na terenie Miasta, pracownicy organizacji pozarządowych wspierających osoby doświadczające bezdomności).

Moderator: Przemysław Górski

Prowadzący: Piotr Kowalski Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łodzi

Przebieg spotkania:

Spotkanie zostało zrealizowane zgodnie z założonym scenariuszem, wszystkie cele spotkania zostały osiągnięte. W trakcie spotkania zebrano uwagi i rekomendacje dot. Strategii Rozwiązywania Problemu Bezdomności na lata 2023-2030, udzielono także odpowiedzi na pytania dotyczące wspomnianego dokumentu oraz tematów powiązanych.

Spotkanie otworzył prowadzący z ramienia Fabryki Aktywności Miejskiej – po przywitaniu uczestników i uczestniczek, przedstawił planowany przebieg spotkania oraz zasady, następnie przekazał głos pracownikom merytorycznym z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Po zakończonej prezentacji, prowadzący poprosił o pytania/uwagi/rekomendacje związane z polityką rozwiązywania problemu bezdomności – po zakończonej dyskusji i podsumowaniu zebranych postulatów, prowadzący zamknął spotkanie.

Uwagi zgłoszone w trakcie spotkania:

Treść uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie
Zakres prac i kompetencji asystenta osoby w kryzysie bezdomności – asystenci powinni być do dyspozycji zwłaszcza osób wychodzących z kryzysu (przez 2-3 lata, także w mieszkaniu), tak, by zminimalizować zagrożenie powrotem. Asystent może pełnić rolę mentora	Uwaga została uwzględniona (z uwagami)	Uwaga została uwzględniona w Strategii Rozwiązywania Problemu Bezdomności, z tym, że maksymalny czas na jaki powinien być przyznany asystent, to dwa lata. Należy jednak pamiętać, że decyzja o zakończeniu pracy następuje na wniosek asystenta. To asystent we współpracy z osobą doświadczającą bezdomności oceniają jej gotowość na całkowicie samodzielne funkcjonowanie. Ta elastyczność pozwala na indywidualne podejście do każdego przypadku i podejmowanie decyzji opartych na konkretnej sytuacji i indywidualnych potrzebach danej osoby.
Centrum Usług Doraźnych – Centrum powinno być nastawione również na wsparcie psychiatryczne osób w kryzysie bezdomności, wsparcie psychologiczne, obecność pracownika socjalnego;	Uwaga została częściowo uwzględniona	Jak określono w dokumencie „Usługi świadczone przez CUD zostaną ujęte w formę katalogu i będą każdorazowo dostosowywane do potrzeb konkretnej osoby”. Katalog usług w ramach funkcjonowania CUD jest katalogiem otwartym. W dokumencie zostaną zawarte także zapisy dot. usługi psychiatry, psychologa w ramach CUD. Wsparcie w ramach CUD ma mieć charakter doraźny, a więc to pierwsze wsparcie specjalisty,

		by następnie w razie potrzeby wsparcie było kontynuowane w zakresie miejsca przebywania osoby decydującej się na podjęcie działań na rzecz zmiany (w placówce, w społeczności lokalnej).
Potrzebne jest systemowe wsparcie dla osób w kryzysie bezdomności, wychodzących z kryzysu i chcących odzyskać dzieci z pieczy zastępczej (potrzeba współpracy z CAPZ, z asystentami rodziny)	Uwaga nie została uwzględniona	Rodziny biologiczne, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej mają możliwość skorzystania z usług asystenta powrotowego, który jest zatrudniony w CAPZ. Uwaga jest zbyt szczegółowa, pokrywa się z obszarem działalności pieczy zastępczej, tj. Programem Rozwoju Pieczy Zastępczej i Programu Wspierania Rodziny.
Model barceloński – tworzenie dodatkowego zasobu „mieszkaniowego” – wynajem lub możliwość zamieszkania osoby w kryzysie w pokoju przy funkcjonalnej rodzinie. Dzięki temu, osoby w kryzysie nie funkcjonują „w oderwaniu” od rzeczywistości, mogą uczyć się współżycia społecznego z dobrym wzorcem	Uwaga nie została uwzględniona	Projekt Strategii zakłada różnorodne formy wsparcia w zakresie mieszkalnictwa na rzecz osób w kryzysie bezdomności. Proponowany w ramach uwagi model będzie rozważony w ramach kontynuacji Strategii na kolejne lata (tj. po 2030 r.). Na tym etapie, testowane będą inne formy wsparcia mieszkaniowego, które zostały uwzględnione w dokumencie.
Kamienica Wielopokoleniowa – dodatkowa możliwość mieszkaniowa oraz wsparcie dla osób zagrożonych wejściem w kryzys bezdomności. Wspólne mieszkanie osób z różnych pokoleń w jednym budynku pozwala lepiej zapewnić opiekę, na przykład dla osób starszych czy z niepełnosprawnościami, może być także tanim rozwiązaniem dla młodych.	Uwaga nie została uwzględniona	Uwaga nie została uwzględniona, ponieważ projekt Strategii zakłada różnorodne formy wsparcia w zakresie mieszkalnictwa na rzecz osób w kryzysie bezdomności. Proponowana w uwadze forma wsparcia zostanie rozważona w kontynuacji Strategii na kolejne lata (tj. po 2030r.). Na tym etapie testowane będą inne formy wsparcia mieszkaniowego. Ponadto, w Łodzi funkcjonuje Dom Wielopokoleniowy przy ul. Wólczańskiej 168, którego idea i założenia pokrywają się z tym, co zostało zawarte w uwadze.
Styczność z efektywnie funkcjonującym społeczeństwem, rodziną, człowiekiem jest ważna – należy unikać tworzenia gett	Uwaga nie została uwzględniona	W Strategii założono, że lokale mieszkalne dla osób pozostających w kryzysie bezdomności powinny być rozproszone na terenie Miasta. Zapisy takie znajdują się w

dla osób w kryzysie bezdomności;		działaniach: Program Najpierw Mieszkanie, Społeczna Agencja Najmu. Włączanie społeczne osób w kryzysie bezdomności i/lub przeciwdziałanie ich wykluczeniu jest podstawowym celem Strategii. Uwagę można potraktować jako poparcie koncepcji, na której oparty został dokument.
Warszawskie „mieszkanie rotacyjne” – dodatkowy pomysł na rozproszenie osób w kryzysie bezdomności, krótkoterminowy dostęp do mieszkania i zmiana, a w dalszym etapie przejście, na przykład, do hostelu; ważna rola Rzecznika osoby doświadczającej bezdomności;	Uwaga nie została uwzględniona	Projekt Strategii zakłada różnorodne formy wsparcia w zakresie mieszkalnictwa na rzecz osób w kryzysie bezdomności. Proponowany w ramach uwagi model będzie rozważony w ramach kontynuacji Strategii na kolejne lata (tj. po 2030r.). Na tym etapie, testowane będą inne formy wsparcia mieszkaniowego, które zostały uwzględnione w dokumencie.
Profilaktyka edukacyjna – potrzeba stworzenia edukacyjnego, uświadamiającego systemu walki ze stereotypami dot. osób w kryzysie bezdomności oraz uprzedzeniami w stosunku do nich;	Uwaga została częściowo uwzględniona, bo zadanie zostało przewidziane w ramach Strategii, w funkcji Rzecznika i Wydziału Wspierania osób w Kryzysie Bezdomności MOPS w Łodzi	Profilaktyka edukacyjna, uświadamianie społeczeństwa, w tym przeciwdziałanie negatywnym stereotypom towarzyszącym zjawisku bezdomności są zadaniami wpisanymi w rolę przewidzianą w dokumencie funkcji Rzecznika, Wydziału Wspierania Osób w Kryzysie Bezdomności MOPS w Łodzi. W Strategii dodano zapis podkreślający znaczenie profilaktyki jako zadania rzecznika i Wydziału.
Profilaktyka samej bezdomności – potrzeba edukacji związanej z zagrożeniem kryzysem bezdomności, interwencyjne działania na rzecz walki z „wyczoną bezradnością” – brakiem świadomości mechanizmów wpadania w spiralę zadłużenia i/lub w kryzys bezdomności, oraz biernością wobec nich lub ich unikaniem („babcia nie płaciła za mieszkanie gdy żyła, to ja też nie będę”); ważna rola Rzecznika osoby doświadczającej bezdomności;	Uwaga została częściowo uwzględniona, bo zadanie zostało przewidziane w ramach Strategii, w funkcji Wydziału Wspierania osób w Kryzysie Bezdomności MOPS w Łodzi	Profilaktyka bezdomności w zakresie przedstawionym w uwadze, tj. m.in. przeciwdziałanie wyczonej bezradności, praca socjalna z osobami w kryzysie jest przewidziana w Strategii w ramach działań Wydziału wspierania Osób w Kryzysie Bezdomności MOPS w Łodzi. W Strategii dodano zapis podkreślający znaczenie profilaktyki jako zadania rzecznika i Wydziału.

<p>Obecny system nie pozwala wyjść z zadłużenia (odpracowywanie długów jest systemowo nieefektywne) – potrzebna jest zmiana oraz wsparcie interwencyjne;</p>	<p>Uwaga nie została uwzględniona</p>	<p>Rekomendacja zostanie przekazana ZLM w celu uwzględnienia w ramach realizowanych przez tą jednostkę programów odpracowywania zaległości czynszowych i oddłużania. Dokument Strategii uwzględni pozyskiwanie lokali komunalnych we współpracy pomiędzy WWOKB MOPS w Łodzi a ZLM.</p>
<p>Funkcja Rzecznika – Rzecznik powinien być pierwszym kontaktem, który wskazuje możliwe kierunki i rozwiązania, na przykład, przy wychodzeniu osoby w kryzysie ze szpitala. Pracownicy socjalni z ramienia szpitali są nieskuteczni, potrzebni są miejscy pracownicy, mający pełniejszą wiedzę o możliwościach instytucji pomocowych, wolnych miejscach etc.; brak komunikacji między pracownikiem socjalnym w szpitalu a pracownikiem pomocowym (pracownik socjalny MOPS, wychowawca placówki, i in.); opiekun pierwszego kontaktu, pracownik socjalny wyspecjalizowany w bezdomności – MOPS;</p>	<p>Uwaga została uwzględniona</p>	<p>Do zadań Rzecznika osób w kryzysie bezdomności przewidzianych w ramach Strategii należy wpisać współpracę z Radą ds. Rozwiązywania Problemu Bezdomności przy PMŁ oraz WWOKB MOPS w Łodzi. Od 1.10.2023 r. MOPS w Łodzi powołano Wydział Wspierania Osób w Kryzysie Bezdomności, którego zadaniem jest praca z osobami w kryzysie, ale i współpraca z innymi podmiotami, instytucjami, z których korzystają lub mogą skorzystać osoby w kryzysie, m.in. szpitale. Pracownicy ww. wydziału będą nawiązywać współpracę z pracownikami socjalnymi zatrudnionymi w szpitalach, próbując wypracować działania, które będą odpowiadać na faktyczne potrzeby osób w kryzysie bezdomności.</p>
<p>Centralny koordynator dla placówek przeznaczonych dla osób w kryzysie bezdomności – obecnie taką funkcję pełni Straż Miejska, potrzebna jest poprawa komunikacji oraz lepszy przepływ informacji na temat wolnych miejsc w placówkach w danym momencie (w perspektywie godzinowej);</p>	<p>Uwaga została częściowo uwzględniona</p>	<p>Wiedzę w zakresie funkcjonowania placówek działających na rzecz osób doświadczających bezdomności posiada WWOKB MOPS w Łodzi, którego pracownicy są w stałym kontakcie z przedstawicielami ww. placówek. Nawiązując kontakt z osobą w kryzysie bezdomności, pracownicy Wydziału przedstawiają różne możliwości i formy pomocy, jakie są kierowane do osób bezdomnych, jednocześnie pomagając im w kontakcie z pracownikami placówek. Dodano zapis wprost wpisujący opisywane zadanie w zakres kompetencji WWOKB MOPS.</p>

<p>Zdrowie osoby opuszczającej szpital – placówki, schroniska i domy opieki nie są przygotowane do prowadzenia leczenia osób do nich trafiających. Nie ma bieżącej opieki lekarskiej w tych instytucjach, jest jedynie pielęgniarka, co nie zawsze jest wystarczające w stosunku do potrzeb. W proces przechodzenia osoby w kryzysie bezdomności z placówki medycznej do schroniska powinien być włączony pracownik socjalny. Temat wymaga dodatkowego wypuklenia w strategii;</p>	<p>Uwaga nie została uwzględniona</p>	<p>Placówka taka funkcjonuje na terenie Miasta – prowadzona jest przez Zgromadzenie Sióstr Misjonarek Miłości przy ul. A. Struga 90A. Jest to jednak placówka przeznaczona wyłącznie dla mężczyzn. Schroniska dla kobiet i mężczyzn działające na terenie Łodzi nie są placówkami opiekuńczymi, czy schroniskami z usługami opiekuńczymi, a ośrodkami wsparcia dla osób, których stan zdrowia umożliwia im samodzielne funkcjonowanie. Wsparcie przechodzenia osoby z placówki medycznej do schroniska może być świadczone przez powstały WWOKB MOPS.</p>
<p>Osoby z niepełnosprawnością – w ramach strategii i systemu wsparcia dla osób w kryzysie bezdomności potrzebna jest poprawa dostępności do usług dla osób z niepełnosprawnościami, na przykład, osoba posługująca się językiem migowym. Dostępność powinna jednak polegać na stworzeniu możliwości, nie wyłączeniu osoby w rozwiązywaniu jej problemów;</p>	<p>Uwaga nie została uwzględniona</p>	<p>Zgodnie z ustawą o zapewnianiu dostępności podmioty realizujące zadania publiczne na zlecenie są zobowiązane wykonywać je zgodnie z minimum określonym w art. 6 tej ustawy.</p>
<p>10 lat oczekiwania na mieszkanie komunalne – prośba ze strony uczestników i uczestniczek spotkania o weryfikację list i kolejek związanych z mieszkaniami; brak komunikacji z ZLM, potrzeba wyspecjalizowanego pracownika pomagającego wyjść z zadłużenia (też w ramach profilaktyki)</p>	<p>Uwaga nie została uwzględniona</p>	<p>Jest to zakres zadań przewidzianych w ramach dokumentu, pn. Polityka mieszkaniowa miasta Łodzi 2030+, w ramach III celu operacyjnego: pomoc mieszkaniowa udzielana potrzebującym.</p>
<p>Mieszkania wspierane dla osób starszych powinny być przyznawane na czas nieokreślony.</p>	<p>Uwaga nie została uwzględniona</p>	<p>Projekt Strategii przewiduje możliwość takiego wsparcia w ramach zadania 4.4. Program mieszkalnictwa wspomaganego, tj. „wsparcie w niezależnym funkcjonowaniu (docelowe), bezterminowe dla osób, które na stałe potrzebują wsparcia w codziennym funkcjonowaniu,</p>

		gdyż nie osiągną pełnej samodzielności”.
--	--	--

Osoby reprezentujące Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zostały zapytane o kwestie wysokości opłat za mieszkanie w ramach placówek społecznych – pytający uzyskali pożądane wyjaśnienia oraz deklarację weryfikacji poprawności procedury informowania o wzroście kosztów pobytu w placówkach dla osób w kryzysie bezdomności – przedmiotowa uwaga nie była przedmiotem konsultacji społecznych.

Dokonano weryfikacji poprawności procedury informowania osób przebywających w placówkach dla osób w kryzysie bezdomności oraz przeprowadzanych aktualizacji wywiadów środowiskowych. W procesie weryfikacji ustalono, iż wszystkie procedury zostały poprawnie przeprowadzone. Uwaga została zgłoszona przez obecne podczas konsultacji przedstawicielki kobiet przebywających w Schronisku dla kobiet Towarzystwa Pomocy im. Brata Alberta w Łodzi, dlatego w dniu 12 października br. na terenie ww. placówki odbyło się spotkanie, podczas którego p.o. Zastępcy Dyrektora MOPS w Łodzi ds. Pomocy Środowiskowej, p.o. Zastępcy Kierownika III Wydziału Pracy Środowiskowej oraz pracownik socjalny III Wydziału Pracy Środowiskowej, który jest odpowiedzialny za pomoc materialną i niematerialną osobom przebywającym w Schronisku – wyjaśnili dodatkowo kwestie wzrostu odpłatności za pobyt w placówce oraz odpowiedziały na pytania dotyczące poprawności procedur związanych z przeprowadzaniem wywiadów środowiskowych, wydawania decyzji i informowania kobiet przebywających w Schronisku o wzroście odpłatności za pobyt w Schronisku od 1 czerwca 2023 r.

Informacja o uwagach zgłaszanych w formularzach konsultacyjnych

Wypełnione formularze konsultacyjne można było przekazać:

- drogą elektroniczną na adres: wkn@mops.lodz.pl,
- drogą korespondencyjną na adres: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi, ul. Kilińskiego 102/102a,
- w zaklejonej kopercie, do wrzutni przeznaczonej do tego celu, znajdującej się w portierni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łodzi przy ul. Kilińskiego 102/102a.

Żaden formularz konsultacyjny nie wpłynął drogą elektroniczną, drogą korespondencyjną ani do wrzutni.

Wnioski:

Wnioski z konsultacji społecznych dotyczących projektu Strategii Rozwiązywania Problemu Bezdomności dla Łodzi na lata 2023-2030 można podsumować następująco:

1. Różnorodność form mieszkalnictwa: W trakcie konsultacji społecznych pojawiły się uwagi dotyczące różnych form mieszkalnictwa dedykowanych osobom w kryzysie bezdomności, takie jak model barceloński czy warszawskie mieszkanie rotacyjne. Warto podkreślić, że projekt Strategii zakłada już różnorodne formy wsparcia w zakresie mieszkalnictwa na rzecz osób w kryzysie bezdomności. Dlatego też dodatkowe formy mieszkalnictwa nie zostaną uwzględnione w Strategii na lata 2023-2030. Jednakże proponowane modele będą rozważone w ramach kontynuacji Strategii na kolejne lata (po 2030 roku), gdyż w ramach konsultowanego projektu

testowane będą inne formy wsparcia mieszkaniowego, które zostały uwzględnione w dokumencie.

2. Potrzeby osób w kryzysie bezdomności obejmują także obszary związane ze wsparciem psychologicznym, psychiatrycznym, co zostało uwzględnione w projekcie Strategii, jednak zgłoszona w tym zakresie uwaga, dodatkowo wskazuje na to, że jest to aspekt niezwykle istotny dla osób w kryzysie bezdomności. Zapewnienie profesjonalnego wsparcia psychologicznego i psychiatrycznego może znacząco wpłynąć na proces reintegracji społecznej oraz minimalizację ryzyka ponownego wpadnięcia w kryzys bezdomności.
3. Podczas konsultacji wzmocniono opisywaną w Strategii potrzebę wspierania osób z doświadczeniem bezdomności przez specjalistów, w zależności od indywidualnego zapotrzebowania. Podkreślona jest rola pracowników socjalnych, streetworkerów, asystentów, nie tylko podczas trwania w bezdomności, ale również podczas wychodzenia z bezdomności, także w sytuacji korzystania już ze wsparcia mieszkaniowego.
4. Zasoby miejskie: Konieczne jest rozważenie dostępności zasobów mieszkaniowych i ich przypisanie do różnych form wsparcia. Jest to ważny czynnik, który wpływa na decyzje dotyczące wyboru konkretnych modeli wsparcia mieszkalnego. Realizacja projektu musi być oparta na realnych możliwościach finansowych i infrastrukturalnych miasta.
5. Projekt Strategii Rozwiązywania Problemu Bezdomności jest ukierunkowany na okres od 2023 do 2030 roku. Niektóre uwagi zgłoszone w trakcie konsultacji społecznych, które nie mogą być uwzględnione w obecnej wersji, zostaną rozważone i wzięte pod uwagę w ramach projektu Strategii na kolejne lata, tj. po 2030 roku. Jest to podejście elastyczne, które umożliwia adaptację Strategii w odpowiedzi na zmieniające się potrzeby i możliwości.

Konsultacje społeczne przyczyniły się do ulepszenia projektu Strategii Rozwiązywania Problemu Bezdomności dla Łodzi na lata 2023-2030 poprzez uwzględnienie różnorodności form wsparcia mieszkalnego, elastyczność w podejściu do kontynuacji strategii, oraz zwiększenie uwagi na profilaktykę i przeciwdziałanie negatywnym stereotypom związanym z bezdomnością. Wszystkie te elementy będą istotne dla skutecznego rozwiązania problemu bezdomności w przyszłości.

Dyrektor
Miejskiego Biura Pomocy Społecznej
w Łodzi
mgr Piotr Krwański